

BAÁSZ

Baász Imre installációit és akcióművészetét bemutató kiállítás kiadványa, 2011. június/
Catalogul expoziției Baász - instalații,
acțiuni și performance-uri, iunie 2011

Kiállítássegélyítő/
Vernisajul expoziției:

Miroia Dumitrescu
Egyed Péter
Vladimir Bulat

Szövegek/Texte:
Bianca Stupu, Marius Deac,
Chikén Bálint
(Baász monográfia, Budapest, 1994
Monografia Baász, Budapesta, 1994)

Fordítások/Traduceri:
Gál Attila, Marius Deac

Szerkesztette/Catalog de
Kopacz Attila

Fényképek/Fotografii:
Baász Imre,
Albert Lavente,
Kispál Attila

©Baász Szigeti Péter, 2011
©Kopacz Attila, 2011

Baász Imrénél a klasszikus grafikai diskurzus,
a „nyom” helyzete és dimenziója mellett állandóan
megjelenik a cselekvés múlandóságának
feliemlése (az akciók esetében).

Ilyen értelemben de facto posztmodernizmusról van szó,
az eszközök, anyagok, ideológiák kölcsönhatásáról,
egyidejűségéről.

Mindenesetre hangsúlyoznunk kell azt, hogy a performance
terén Baász plasztikai beszédmódja sosem volt véletlenszerű,
esedékes: közvetett vagy közvetlen formában az üzenet,
pontosabban a program értékű üzenet, mindig fellelhető.

La Baász demersul grafic clasic, ca stare și dimensiune
a „urmei” e dublat în permanență de asumarea sfemerității
actului în sine (în cazul acțiunilor). Din acest punct
de vedere avem de-a face cu un postmodernism de facto,
o interferență și un sincretism al mijloacelor,
al materialelor, al ideologiilor. Totuși, trebuie să
subliniem că discursul plastic al lui Baász în zona
performance-ului nu a fost niciodată unul aleatoriu,
gratuit; implicit, sau explicit mesajul era acolo,
dominant, cu valoare de program.

A mítosz születése • Nașterea mitului • 1981

Az első ilyen akcióra 1981-ben került sor, A mítosz születése címmel, a R. K. P. megalakulásának 60. évfordulóját köszöntő tárlaton. Négy barátjával együtt Baász, az éjszaka leple alatt kiragasztotta a röpcédula formájában megtervezett tárlatmeghívót, amely a következő diverzáns mondattal végződött: „Olvasd el és add tovább”. Baászt és társait azonnal bevitték a rendőrségre, de amikor látták, hogy a röpcédula voltaképpen egy tárlatmeghívó, fejcsóválva, de szabadon bocsátják a rend őrei.

Prima acțiune cunoscută are loc în 1981, intitulată „Nașterea mitului”, cu ocazia deschiderii expoziției care comemora 60 de ani de la înființarea P.C.R. Împreună cu patru prieteni Baász lipește noaptea, într-o „manieră conspirativă”, invitația la expoziție, concepută sub formă de manifest și care se încheia cu subversiva frază: „Citește și dă mai departe”. Milităria îi reține pe toți, dar văzând conținutul invitației la o expoziție de artă plastică a „manifestului”, îi eliberează cu scuzele de rigoare.

Baász ezen a tárlaton állítja ki első installációját, egy huzalra tús, piros festékkel fokozatosan befestett inget aggatott fel, melyek mögé és alá kiragasztotta a meghívó-szórólap-manifestumot. Természetesen, a kissé tájékozatlan közönség vegyes érzelmekkel közelített az installációhoz: „Aha, szóval ez az...”, míg az elvtársak: „Ez most jó nekünk, vagy nem?”, hogy astán levonják a következtetést, szintén kérdés formájában: „S ha mégsem - akkor miért nem?”

În expoziție, artistul prezintă prima lucrare de tip instalație. Într-o sală, în care graficianul era unicul expozant, Baász agată pe o bară de susținere zece cămăși pătate cu o dâră de vopsea roșii, sub care plasează invitațiile-fluturaș-manifest. Desigur, vizitatorii, ușor dezorientați, descifrau cele văzute cu gânduri

ambigue, imposibil de dus până la capăt și de rostit cu voce tare: „Eh, deci asta este ....”, spre deosebire de „tovarăși”, care oscilau între „Asta e bine pentru noi, sau nu e bine”, concluzionând tot interogativ „Și dacă nu - de ce?”.

A megmaradás esélyei · Șansele supraviețuirii · 1981

1981-ben egy elementáris erajű triptichont hoz létre, A megmaradás esélyei címmel, melyet az első Médiumon állít ki.

Az alkotás a távozás, a kitelepedés tematikáját szűttal sokkal nyomasztóbb nézőpontból mutatja be. Az alkotás központi darabja egy csoportképet ábrázol, Baász kitelepedett barátjaival és Kapusi Antal filozófussal, aki egy másfajta utazásra távozott: meghalt.

În 1981 realizează un triptic, de o mare forță expresivă: „Șansele supraviețuirii”, cu care participă la expoziția „Medium”. Lucrarea reia dintr-o perspectivă tragică, tema plecării, a exodului. Piesa centrală o constituie o fotografie de grup a prietenilor artistului plecați din țară, cu excepția filosofului Kapusi Antal, care tocmai plecase într-un alt fel de călătorie: decedase.

A bőrönd elásása Îngroparea cuferului · 1981

A Médiumhoz kapcsolódó másik ötlete a bőrönd elásásának a története. Egy koffert felcipelt a városszéli domb tetejére, összekötözte, lefotózta, elásta, kiásta és hazaballagott. Mindent a bémészködők nagy osodálkozására. „Ilyen és ehhez hasonló bőröndben cipeljük összes emlékeinket.” El lehet-e vinni innen mindent?

Cealaltă idee în legătură cu Medium era istoria îngropării valizei. Baász cărăse un oufăr în vârful unui deal de la marginea orașului, îl lega, fotografia, îl îngropa, îl desngropa, apoi se întorcea acasă. „În astfel de valize ne cărăm toate amintirile.” Care pot fi toate acestea duse de aici?

Akció a Bíróné-pusztáján · Acțiunea de pe Poiana Primăresei · 1983

A Bíróné-pusztáján rendezett akció egy vászonnal fedett, fanyársakból készült, óriási kúp köré csoportosított, apró kúpokból épített installációból állt. A vándor életmódra, a málándóságra való tényleges utalás ez, valami időtálló felépítésének a lehetetlenségére, a létezés bizonytalanságára, kétes voltára. Ráadásul, néhány ötletesen elhelyezett szerkezet segítségével, az egész építményt meggyújtják, aztán folyamatosan fényképezik, ahogy ég és végül semmi nem marad belőle.

Acțiunea de pe Poiana Primăresei consta în construirea unei instalații din conuri mici, care se grupează în jurul unui con uriaș, realizat din prăjini de lemn și acoperit cu fâșii de pânză. Este explicită aici ideea de nomadism, de perisabilitate, de neputința de a construi durabil, de existență precară și nesigură. Mai cu seamă oă, în final, prin niște dispozitive ingenioase plasate, toată construcția este incendiată și este fotografiată modul în care arde și dispare.

A Kegytárgy · Obiect votiv · 1983

A Kegytárgy, avagy A félelem oltára két grafikából és egy tárgyból, a Föld sebeitől ismert nevesetes biztosítótűből álló triptichon. De miért kegy(tárgy)? Kinek szánta a félelmetesre növesztett és átkötözött biztosítótűt, mely semmiképp sem a „biztonságérzetet” idézi fel, hanem a kínálatlan kényessert, az értékrendszerek teljes felborulását.

„Obiect votiv sau altarul fricii”, este un triptic format din două lucrări grafice și un obiect, celebrul ac de siguranță din „Rânile pământului”. De ce votiv? Cui îi era închinat acul de siguranță, mărit amenințător și legat? - o imagine care nu trimitea câtuși de puțin la ideea de „siguranță”, ci la o violentă constrângere, la completa răsturnare de valori.

Baj éri! • Mi se întâmplă un necaz • 1985

A Baj éri egy fotósorozat, ami egy videó-akció forgatókönyvéként szolgált volna, de meg kell jegyeznünk, hogy abban az időben a videotechnika különféle alkalmazásai nem voltak széles körben elterjedtek, a művész ezzel a projektjével egy újszerű vizuális technikát akart életre hívni.

„Mi se întâmplă un necaz” este o serie de fotografii care ar fi trebuit să servească drept scenariu unei acțiuni video. De reținut că, în acea vreme, tehnica video, posibilitățile sale erau încă greu accesibile, artistul fiind preocupat de a deschide prin acest proiect încă o fereastră spre cele mai noi tehnici vizuale.

6

Egy képzelte repülés veszélyei • Pericolele unui zbor imaginar • 1986

Es az alkotás egyfajta játékos értelmével is felruházható, de a szeniális cím egy sokkal mélyebb jelentéstartalmat is felmutat: a kíméletlen, elkerülhetetlen sorsra utal. Bármennyire is szárnyakat szeretne bontani az egyén, valaki mindig le akarja majd vadászni; bármennyire is madárrá szeretne változni, ez csak saját beteljesületlen vágyainak és tudatalattijának a kivetítése.

Această lucrare ar putea fi interpretată mai degrabă în cheie ludică, dar titlul lucrării are darul de a te trimite, din nou, la un sens ascuns, la un destin inexorabil. Oricât de mult ai dori să îți iei zborul, va exista întotdeauna cineva care să te vâneze și să te doboare. Oricât de mult te-ai crede pasăre, nu ești decât o proiecție a imaginației tale și a dorințelor neimplinite.

A Kakukkhegyi nyár · Vară la muntele Cucului · 1986

Egy akkori megfogalmazásához híven, miszerint a művészi kísérlet egy lehetőség, Szigeti Pálnival közösen egy átfogó akciót szervez, a Kakukkhegyi nyárt, amely a „Patak” és a „Fragil” neveket viselte, és amely egy egyaránt erotikus és egzisztencialista diskurszus művészi megjelenítése volt.

Fidel concepției sale, conform căreia experimentul artistic este o posibilitate, realizează împreună cu Szigeti Pálma, o cuprinsătoare acțiune, „Vară la muntele Cucului”, purtând titlurile „Pârâul” și „Fragil”. Este un discurs deopotrivă erotic și existențial.

Állítsátok meg a háború gépezetét · Opriți mașina războiului · 1987

Az 1987-es Rajz.Szín.Forma. kiállítás-sorozat sáródarabjára, a Formára, Baász a sokatmondó című Állítsátok meg a háború gépezetét installációval van jelen. Ezen a tárlatsorozaton Baász következetesen felhasználta a kakukkhegyi látványelemeket.

In 1987 are loc ciclul expozițional Desen.Culoare.Formă. La a treia componentă „Formă”, Baász se prezintă cu o instalație intitulată sugestiv „Opriți mașina războiului”. Lucrările expuse în acest ciclu se constituie într-o continuare a elementelor și componentelor acțiunii realizate pe Muntele Cucului.

A Kakukkhegyi nyár • Vară la muntele Cucului • 1986

Diagnosis • Diagnosis • 1988

1988 augusztusában a finnországi Turkuban, a Titanic Galériá-ban állít ki. A kiállítás a Diagnosis címet viselte, a kiállított alkotások között van ez a kenyerekből készült installáció is.

În luna august 1988 Bașsz realizează o expoziție cu titlul „Diagnosis” la „Galeria Titanic” din Turku, Finlanda. Printre lucrările expuse se află și această instalație din franzete.

Köszönöm... Önök szabadok! • Mulțumesc... Dumneavoastră sunteți liberi! • 1988

A stockholmi kiállítása megnyitóján a Köszönöm... Önök szabadok! performance-on a nézőket papírcsigákkal tekerte körbe, kényszerítve őket, hogy eltáplálják ezeket, ha szabadon akartak mozogni. Banális ötletnek tűnik, de annál mellbevágóbb volt az üzenete, mely előtérbe állította a Nyugat köszönősségét, amellyel a Kelet szabadság-törekvéseit kezelte, s amely egyesek számára a kegyetlen valóság volt, addig a többieknek nem is létezett.

La vernisajul expoziției din Stockholm, cu performanța „Mulțumesc... Dumneavoastră sunteți liberi!”, Bașez îi înfășoară pe participanți cu fâșii de hârtie din suluri, obligându-i să le rupă dacă vor a se mișca independent. O idee în aparență simplă, dar care a avut un efect cu atât mai percutant cu cât sublinia o nepăsare a Vestului față de Est în problema libertății, care pentru unii era acută, iar pentru ceilalți nici nu se punea.

Házi feladatok • Teme de casă • 1989

A Ház c. kiállításra egy szekeret csinált, egy olyat, amelyen téglából rakott kicsiny fal jelzi a tűzhelyet, a házat. De ház helyett inkább sátorfálének látszik az építmény, amelyen különböző sászlócskák díszítik a rudakat. A szekér mellett egy fűres sászlórúd, s három kicsiny üvegdedényben apró tárgyak: emlékeink.

La expoziția „Casa” Bașez expune un obiect intitulat „Teme de casă”. O casă imbarcată într-o căruță foarte viu colorată, pe perete, în mici terrarii sunt așezate obiecte care rămân, care „marchează” de fapt persistența memoriei, a faptului că acolo unde sunt amintirile tale, acolo e „acasă”.

Ha nem adsz vizet, nem kapsz vizet, ha nem adsz kenyeret,
Dacă nu dai apă, nu ți se dă apă, dacă nu dai pâine, nu ți

1990-ben AnnART néven performance fesztivált szervez a Szent Anna-tónál.

Baász performance-a egy igencsak összetett bemutató volt, mind vizuális, mind eszei tartalmát illetően. Egy olyan helyen, melyet a háttérben egy kápolna látványa szánt le, Baász egyfajta vezeklést mutatott be: vászoncsíkokkal kötözte hozzá magát partneréhez, aki egy bizonyos távolságra helyezkedett el tőle, aztán két kámpó segítségével, térdén kezdett csúszni a női „figura” felé, akinek hosszú fehér ruhája csupasson hagyta a melleit. Baász időközönként megállt, s elszavalta a performance szövegének valamelyik sorát, ha nem adsz vizet, nem kapsz vizet, és levágott egy szelet kenyeret. Az akció végén a kenyeret szétosztotta a közönség között, az utolsó sor kíséretében: ha nem adsz életet, nem kapsz életet.

În 1990 organizează festivalul de performance AnnART la lacul Sfânta Ana.

Performance-ul lui Baász a fost unul dintre cele mai complexe, atât la nivel vizual, cât și teoretic. Într-un spațiu care delimita în plan imaginea unei capele din apropiere, Baász executa un soi de penitență: legat cu fâșii de pânză de partenera sa, aflată la distanță de el, artistul, în genuchi, se folosea de două cârlige pentru a se târa către imaginea feminină, îmbrăcată într-o rochie albă, care îi lăsa sânii dezgoliți. După fiecare etapă parcursă el se oprea, rostea o parte din mesaj, „dacă nu dai apă, nu ți se dă apă” și tăia o felie de pâine. În finalul acțiunii felile de pâine erau împărțite publicului spectator cu ultima parte a mesajului: „dacă nu dai viață, nu ți se dă viață”.

nem kapsz kenyeret, ha nem adsz életet, nem kapsz életet
se dă pâine, dacă nu dai viață, nu ți se dă viață • 1990

Tükörút • Drumul de oglinzi • 1991

A Medium 2-n Baász a Tükörút című
installációt állítja ki. Egy kis
házikó, szekéren, benne tükör,
körülötte festett felület, amely előtt
egy kötél, amin egy elhúzható kicsi
fakarika van. A házikó teteje ég.
A szekér előtt tükörtéglákból kirakott
út. Hét téglá, rajtuk rösszekötegek.
Ast mondta azért hét, mert hetven évet
akar élni...

„Drumul de oglinzi” a fost expusă la
expoziția „Medium 2”. O căsuță pe căruță,
în ea o oglindă, în fața ei o frânghie pe
care o rotiță de lemn deplasabilă.
Acoperișul căsuței în flăcări. În fața
căruciorului șapte cărămizi din oglindă.
De aceea șapte că a vrut să trăiască
șapteszeci de ani...

Baász Imre

1941-1991

Baász Imre grafikusművész a romániai képzőművészet kiemelkedő egyénisége volt. Diplomáját 1972-ben Kolozsvárott, a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola grafika szakán szerezte. Diplomamunkája a Kalevalához készített illusztráció-sorozata, amelyért 1972-ben a Nemzeti Könyvszalonn értekezését kapta. 1970-től rendszeresen részt vesz hazai és külföldi kiállításokon. Grafikától, performanszon és installáción keresztül díszlettervezésig, a képzőművészet minden területén jártas. 1976-tól 1983-ig a Sepsiszentgyörgyi Múzeum képzőművészeti részlegét vezeti. 1983-tól 1990-ig munkanélküli. 1990-től haláláig a bukaresti Academia de Arte képzőművészeti főiskola tanára. Meghal 50 éves korában 1991. július 16-án, Sepsiszentgyörgyön.

Artistul grafician Baász Imre a fost o personalitate de marcă a artelor plastice din România. A absolvit în 1972 la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj. Lucrarea sa de diplomă, Ciclul de ilustrație pentru poemul epic Kalevala, a obținut medalia de argint la Salonul Național al Cărții din 1972. Din 1970 participă regulat la expozițiile organizate în țară și străinătate. De la grafică, performance și instalații până la scenografia experimentează cu succes toate domeniile artelor plastice. În perioada 1976-1982 conduce secția de artă a Muzeului din Sf. Gheorghe. Din anul 1983 până în 1990 este șomer. Din 1990 și până la dispariția este profesor la Academia de Arte din București. Moare la vârsta de 50 de ani, la 16 iulie 1991 în Sf. Gheorghe.

RÁCSTÖRŐ • Baász Imre installációi, akciói és performance-ai
Spärgătorul de gratii • Instalațiile, acțiunile și performance-urile lui Imre Baász

Kiállítás szervezők / Organizatorii expoziției:

Árkosi Kulturális Központ/Centrul de Cultură Arcuș,
MAGNA Kortárs Művészeti Kiállítótér / Spațiul Expozițional
de Artă Contemporană MAGNA • 2011. június / iunie 2011